

CanMEDS-rollen PraktijkLeren 1

COMPETENTIEGEBIEDEN
VERPLEEGKUNDIGE IN CANMEDS

Profiel praktijkleren periode 1

In PL 1 ligt de nadruk op het observeren, gegevens verzamelen, de situatie onderzoeken. Het handelen heeft voornamelijk het karakter van nadoen wat collega's in de directe nabijheid ook doen. De student wordt zich bewust van het functioneren van zichzelf als aankomend beroepsbeoefenaar.

De student herkent het op school geleerde en de toepassing ervan in de praktijk. Duidelijk wordt wat voor de student wel en wat niet bekend is. De student is bereid te leren en toont hierin initiatief.

De student is verantwoordelijk voor goede uitvoering van eigen werkzaamheden. De student overlegt over te maken keuzes. Hij/zij schakelt hulp in bij onverwachte situaties.

Complexiteit

Dit alles laat de student zien in laagcomplexe situaties, die getypeerd worden als bekend, voorspelbaar, overzichtelijk, gestructureerd, met korte, enkelvoudige opdrachten. Het laag complexe niveau vraagt basiskennis en –vaardigheden en er zijn standaard procedures toe te passen in het monodisciplinaire handelen. Er zijn weinig verschillende partijen betrokken waar interactie mee vereist is.

Begeleiding:

Over het algemeen heeft de student bij het uitvoeren van zorg veel en directe begeleiding voor en tijdens het handelen nodig, bestaande uit: informatie, instructies, sturing en aanwijzingen.

De begeleiding is tevens gericht op het verantwoorden en verklaren van datgene wat gedaan wordt in de situatie, hoe en waarom wat gedaan wordt. Hierdoor wordt bewustwording bij de student gestimuleerd en ziet hij voorbeeldgedrag. Na het handelen wordt d.m.v. reflectie het handelen besproken, gecontroleerd en gecorrigeerd voor het vervolg van dat handelen.

Zorgverlener

Als zorgverlener is de verpleegkundige gericht op het versterken van het zelfmanagement van mensen in hun sociale context, waar mogelijk.

Verplegen omvat: het vaststellen van de behoefte aan verpleegkundige zorg door middel van klinisch redeneren; therapeutische interventies en persoonlijke verzorging; informatievoorziening, educatie, advies en voorspraak; lichamelijke, emotionele en geestelijke ondersteuning.

klinisch redeneren is het continue proces van gegevensverzameling en analyse gericht op de vragen en problemen van de patiënt. In dit proces richt de verpleegkundige zich op risico inschatting, vroeg signalering, probleemherkenning, interventie en monitoring. Omdat ieder mens anders reageert op (dreigende) ziekte en behandeling, zowel lichamelijk, psychisch, functioneel als sociaal, maakt de verpleegkundige gebruik van een veelheid aan informatie. Allereerst informatie van de persoon zelf, van zijn omgeving en van andere zorgverleners. Dit kan mondelinge informatie zijn, informatie uit observaties en lichamelijk onderzoek, en uit overdrachten en dossiers.

De problemen van patiënten, zoals verpleegkundigen die in alle contexten tegenkomen, betreffen vier gebieden van het menselijk functioneren: het lichamelijke, het psychische, het functionele en het sociale. Naast deze 'generieke' problemen zijn er altijd ook specifieke.

Competentie:

De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence based practice.

Gedragscriteria PL1:

- Je kunt op basis van klinisch redeneren de belangen, behoeften en noden benoemen voor de zorgvrager en diens naasten.
- Je herkent de fasen van het methodisch werken binnen het verpleegkundig proces.
- Je kunt methodisch werken in het uitvoeren van zorgtaken.
- Je bent in staat om (met ondersteuning van het onderwijs tijdens PL1) voor een zorgvrager een verpleegkundig methodisch plan op te stellen.

Competentie:

De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. Ze richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.

Gedragscriteria PL1:

- Je benadert de ander respectvol volgens de geldende standaarden, zonder onderscheid te maken naar geslacht, achtergrond, afkomst, etnische groepering, seksuele geaardheid en/of religieuze overtuiging.
- Je kunt je in de zorgvrager verplaatsen en toont een empathische houding. Je hebt hierbij oog voor behoeften, wensen en gewoonten.
- Je signaleert en benoemt gedragingen van zorgvragers die risicovol zijn voor hun gezondheid.

Competentie:

De verpleegkundige indiceert en voert verpleegtechnische (voorbehouden) handelingen uit op basis van zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid zoals beschreven in de wet BIG.

Gedragscriteria PL1:

- Je ondersteunt de zorgvrager bij de basiszorg.
- Je gaat op zoek naar protocollen en richtlijnen van de instelling en past deze toe.

Communicator

Patiënten hebben regie over en verantwoordelijkheid voor hun eigen leven en gezondheid, binnen de mogelijkheden en omstandigheden van elk individu afzonderlijk. Van de verpleegkundige vraagt dit een goed inschattingsvermogen van de informatiebehoefte die de patiënt heeft. Zij houdt in de communicatie rekening met persoonlijke factoren van de patiënt en diens naasten, zoals leeftijd, etnisch/culturele achtergrond, taalbeheersing, kennis en begripsniveau, emotie, coping stijl en draagkracht. Het gaat om communiceren 'op maat', met een groot inlevingsvermogen en op een open en respectvolle manier. De verpleegkundige is zich bewust van de impact van haar verbale en non-verbale communicatie. Ze verifieert de uitkomsten van haar communicatie bij de patiënt en diens naasten.

De communicatie met patiënten die zich verbaal of non-verbaal niet goed kunnen uiten is complex en vraagt bijzondere aandacht. Het moeilijk kunnen interpreteren van zorgvragen door een gebrek aan verificatiemogelijkheden bij de patiënt kan leiden tot extra complicaties.

De verpleegkundige heeft ook te maken met mondige patiënten, die zich van te voren uitgebreid hebben geïnformeerd (vaak via internet). Samen met de patiënt gaat de verpleegkundige na welke informatie betrouwbaar en van toepassing is en welke niet.

Technologische mogelijkheden maken het de verpleegkundige mogelijk om niet alleen face-to-face, maar ook op afstand te communiceren met patiënten. ICT is ondersteunend aan het persoonlijk contact, vervangt dat niet. De verpleegkundige is actief en vaardig op internet en gebruikt sociale media op integere en professionele wijze.

Competentie:

de verpleegkundige communiceert op persoonsgerichte en professionele wijze met de zorgvrager en diens informele netwerk, waarbij voor optimale informatie-uitwisseling wordt gezorgd.

Gedragscriteria PL1:

- Je toont initiatief in het in contact treden met de zorgvrager.
- Je toont een actieve luisterhouding
- Je herkent non-verbale communicatie en emoties bij de zorgvrager.
- Je herkent de principes van persoonsgerichte basiscommunicatie.
- Je maakt gebruik van elektronische verpleegkundige- en multidisciplinaire patiëntendossiers (EPD).
- Je past ICT-mogelijkheden op integere en professionele wijze toe.

Samenwerkingspartner

De verpleegkundige handelt vanuit haar eigen deskundigheid en werkt op basis van gelijkwaardigheid samen met de patiënt en zijn naasten, eigen en andere disciplines, en met leidinggevenden. Zij deelt kennis en informatie, is gericht op samenwerking en overdracht in de keten. Dat vergt permanente onderlinge afstemming, om te voorkomen dat de zorg gefragmenteerd raakt. Zij geeft in samenwerking vorm aan het ontwikkelen van beleid met betrekking tot de individuele patiëntenzorg over de grenzen van de individuele zorgorganisatie. Zij doet dit vanuit het perspectief van de continuïteit van de zorg voor het individu. De verpleegkundige werkt daarnaast over de grenzen van gezondheidszorgorganisaties heen, met onder meer woningbouwverenigingen, politie, ouderensoos, wijkcentra, kerken en moskeeën, buurtregisseurs, scholen, kinderdagverblijven, kunstenaars. Via deze samenwerking spoort zij ook mensen die zorg mijden op en mensen met (dreigende) gezondheidsproblemen. De verpleegkundige in de wijk/buurt bereikt iedereen die zorg behoeft, niet alleen op indicatie. De verpleegkundige is vanuit het perspectief van de ondersteuning van het zelfmanagement in eerste termijn gericht op de samenwerking met de patiënt en diens naasten. Zij is zich bewust van het belang van deze relatie als basisvoorwaarde voor de verpleegkundige zorgverlening. De verpleegkundige ondersteunt en begeleidt de mantelzorg of (waar mantelzorg ontbreekt) het sociale netwerk. In het kader van de samenwerking legt de verpleegkundige de informatie, die nodig is om de juiste zorg te kunnen geven, schriftelijk of digitaal vast en houdt een adequate statusvoering bij. Draagt de zorg ook mondeling over naar collega's van eigen en andere disciplines.

Competentie:

De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt effectief samen vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en ondersteunt hen in het zelfmanagement.

Gedragscriteria PL1:

- Je gaat positief kritisch een samenwerkingsrelatie aan met zorgvrager(s) en diens naasten.
- Je draagt bij aan een gemeenschappelijk doel, houdt je aan regels en komt afspraken na.

Competentie:

De verpleegkundige werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties waarin zij als autonome professional haar bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg.

Gedragscriteria PL1:

- Je kunt mondeling en schriftelijk informatie overdragen naar collega's d.m.v. professioneel taalgebruik.
- Je bent in staat om voortgangsrapportages te schrijven aan de hand van het op de afdeling gebruikte rapportagesysteem.
- Je gaat samenwerkingsrelaties aan met beroepsbeoefenaren.
- Je vraagt, waar nodig, informatie of uitleg
- Je staat open voor suggesties, kritiek en ideeën van anderen.
- Je ontvangt en geeft feedback volgens basisregels.
- Je reageert op aanwijzingen en feedback en past eigen gedrag aan.
- Je laat zien je verantwoordelijk te voelen voor, en initiatief te nemen in het uitvoeren van opgedragen werkzaamheden.
- Je benoemt je eigen grenzen. Je laat je niet meeslepen in gedrag van anderen.

De reflectieve EBP professional

Het handelen van de verpleegkundige in de praktijk wordt in toenemende mate ondersteund door resultaten vanuit onderzoek. De verpleegkundige streeft naar het toepassen van instrumenten en interventies waarvan de doeltreffendheid en doelmatigheid aannemelijk zijn. Zij neemt kennis van resultaten van wetenschappelijk onderzoek en past die waar mogelijk toe in de beroepspraktijk. Zij participeert in onderzoek van specialisten en onderzoekers (verpleegkundig, medisch, psychosociaal en/of paramedisch).

De verpleegkundige werkt permanent aan de ontwikkeling van haar deskundigheid en levert een bijdrage aan die van collega's. De verpleegkundige leert via formele leertrajecten, én dagelijks op de werkplek. Bijvoorbeeld door casusbesprekingen, intervisie, klinische lessen en intercollegiale toetsing. Een leven lang leren is een constante in haar loopbaan. Zij is transparant over haar persoonlijke en professionele ontwikkeling. Zij houdt dit bij (in kwaliteitsregister, portfolio).

De verpleegkundige coacht (aankomend) verpleegkundigen en fungeert als rolmodel. Zij signaleert tekorten aan kennis in de beroepspraktijk en onderneemt dan actie.

De verpleegkundige heeft een reflectieve beroepshouding, dat wil zeggen dat zij de keuzen die zij maakt en de beslissingen die zij neemt zorgvuldig overdenkt: inhoudelijk, procesmatig en moreel/ethisch. De medische mogelijkheden zijn groot; er wordt vroeg ingegrepen en lang doorbehandeld. De verpleegkundige speelt een grote rol in het vinden van antwoorden op ethische vragen die dit oproept: hoe verhoudt (door) behandelen zich tot de kwaliteit van leven? Verpleegkundigen zijn zich bewust van het feit dat alle keuzen in de zorg niet los gezien kunnen worden van een moreel ethische context. Zij is zich bewust van haar eigen morele kader van waaruit zij handelt en de impact die dat heeft op de zorgverlening.

Competentie:

De verpleegkundige handelt vanuit een continu aanwezig onderzoekend vermogen leidend tot reflectie, evidence based practice (EBP) en innovatie van de beroepspraktijk.

Gedragscriteria PL1:

- Je hebt leervragen- en doelen voor het leren in de praktijk geformuleerd.
- Je maakt kennis eigen en zoekt antwoorden op vragen, bijvoorbeeld door informatie op te zoeken (literatuur), vragen te stellen aan collega's of experts (professionele expertise en te vragen naar de ervaring en voorkeur van de zorgvrager.

Competentie:

De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek te participeren.

Gedragscriteria PL1:

- Je geeft blijk van een actieve leerhouding.
- Je denkt kritisch na over je eigen handelen, bent je bewust van de gevolgen daarvan en corrigeert, indien nodig, je eigen handelen.
- Je volgt ontwikkelingen binnen het verpleegkundig vakgebied (via media, vakliteratuur, congressen, etc.)

Competentie:

De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.

Gedragscriteria PL1:

- Je bent in staat je kwetsbaar op te stellen ten aanzien van je leerproces in de beroepspraktijk.
- Je reflecteert methodisch op eigen ervaringen en benoemt daarin gedachten, gevoelens gedrag en gevolg.
- Je kunt het begrip zelfregulatie en de daarbij horende vaardigheden uitleggen.
- Je benoemt waarden en normen die je ziet bij zorgvragers en zorgverleners.
- Je kunt het belang van beroeps- en ethische codes uitleggen.
- Je houdt je aan de belofte van geheimhouding.
- Je kunt professionele waarden en normen benoemen gekoppeld aan praktijksituaties.

Gezondheidsbevorderaar

De verpleegkundige beweegt zich in een maatschappij en zorgsector, waarin het denken in termen van zorg en ziekte verschuift naar denken in gedrag en gezondheid. De verpleegkundige draagt bij aan het bevorderen van gezondheid van mensen door het ondersteunen van hun zelfmanagement. Waar mogelijk betreft de verpleegkundige de naasten en/of mantelzorg actief, waar mantelzorg ontbreekt legt zij contact met of initieert zij een sociaal netwerk rondom de patiënt. Zij houdt daarbij rekening met de fysieke (leef)omgeving, sociale relaties, cultuur en leefstijl. Daarnaast richt zij zich op de omgeving van de patiënt, op groepen patiënten en op andere professionals of instanties, of gemeenten.

De verpleegkundige benadert mensen met hoge risico's op gezondheidsproblemen actief. Zij beïnvloedt de leefstijl en gezond gedrag van burgers en patiënten, in de context waarin zij werkt.

Competentie:

De verpleegkundige bevordert de gezondheid van de zorgvrager of groepen zorgvragers door het organiseren en toepassen van passende vormen van preventie die zich ook richten op het bevorderen van het zelfmanagement en het gebruik van eigen netwerk van de patiënt.

Gedragscriteria PL1:

- Je signaleert gedragingen van zorgvragers, die risicovol zijn voor hun gezondheid en bespreekt deze met een collega..
- Je herkent het belang van gedragsverandering bij de zorgvrager en voorlichting in praktijksituaties.

Organisator

De verpleegkundige werkt als professional in verschillende sectoren van de zorg. Zij is ondernemend en initiatiefrijk, werkzaam in grote organisaties of in zelfsturende, kleinschalige teams, of als zelfstandig beroepsbeoefenaar.

Binnen de verschillende contexten overziet en begrijpt zij de financieel economische en bedrijfsmatige belangen die bij de patiëntenzorg spelen. Zij voelt zich medeverantwoordelijk voor het betaalbaar houden van de gezondheidszorg. Zij gaat op verantwoorde wijze met materialen en middelen om. Zij neemt beslissingen in het dagelijks werk over taken, beleid (prioritering) en middelen voor de individuele patiëntenzorg.

De verpleegkundige heeft een coördinerende rol rond de patiënt of groepen patiënten: tussen disciplines en 24 uur per dag, 7 dagen per week. Zij houdt alle ontwikkelingen rondom de patiënt bij en zoekt samen met hem of haar naar oplossingen. Daarmee wordt fragmentatie van zorg voorkomen, de complexiteit goed ingeschat en de juiste professional ingeschakeld. Zij heeft ook invloed op indicering van de zorg.

De organisatie en coördinatie van de zorg is niet denkbaar zonder de mogelijkheden van ICT. de verpleegkundige past de nieuwste informatie- en communicatietechnologieën toe, biedt zorg op afstand (eHealth) als aanvulling op het persoonlijk contact met de patiënt.

De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid naar de organisatie waarin of waarmee zij werkt. Ze bewaakt de patiëntveiligheid, meldt fouten en incidenten, signaleert en rapporteert mogelijkheden tot verbetering van de zorgverlening. De verpleegkundige speelt een actieve rol bij het inrichten van een aantrekkelijke werkomgeving.

Competentie:

De verpleegkundige toont leiderschap in het verpleegkundig handelen en in de samenwerking met anderen en weegt de verschillende belangen waarbij het belang van de zorgvrager voorop staat.

Gedragscriteria PL1:

- Je benoemt de belangen van de zorgvrager en andere betrokkenen in een praktijksituatie.
- Je observeert het verpleegkundig handelen van een collega en bent in staat om hier vragen over te stellen.
- Je benoemt de taken en verantwoordelijkheden van de disciplines betrokken bij de zorgvrager en verwoordt het eigen verpleegkundig aandeel hierin.

Competentie:

De verpleegkundige plant en coördineert de zorg rondom de zorgvrager/groep zorgvragers.

Gedragscriteria PL1:

- Je stelt je op de hoogte van werkzaamheden en van gegevens over de zorgvragers.
- Je werkt systematisch volgens vooraf opgestelde planning.
- Je behoudt overzicht over eigen werkzaamheden en bewaakt de tijd.
- Je vraagt, indien nodig, hulp aan anderen.

Competentie:

De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid voor de veiligheid van zorgvragers en medewerkers binnen de organisatie.

Gedragscriteria PL1:

- Je neemt verantwoordelijk voor het uitvoeren van je werkzaamheden.
- Je stelt je kritisch op naar je eigen werk t.a.v. geldende procedures, regels en afspraken.
- Je bent op de hoogte van aan de gezondheidszorg gerelateerde wetten.
- Je houdt je aan de afspraken ten aanzien van veiligheid, van de zorgvrager, collega's en jezelf.

De professional en kwaliteitsbevorderaar

De verpleegkundige levert zorg passend binnen de geldende wet- en regelgeving. De verpleegkundige monitort, meet en screent haar zorg systematisch, met het oog op kwaliteitsverbetering. Waar mogelijk werkt de verpleegkundige evidence based, en volgt kritisch wat werkt. Zij monitort resultaten, zowel op het niveau van individuele zorgverlening als op het niveau van de eenheid waarin zij werkt, en stuurt waar nodig bij. Zij kan afwegingen maken tussen prijs en kwaliteit, om kostenbewust te werk te gaan. Zij levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie.

Veel zorg is geprotocolleerd en gestandaardiseerd. De verpleegkundige is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden. signaleert het ontbreken van standaarden en protocollen op relevante gebieden en brengt dit onder de aandacht van de eigen organisatie en van de beroepsvereniging van verpleegkundigen.

Als lid van de beroepsgroep/beroepsorganisatie beïnvloedt de verpleegkundige samen met vakgenoten de beeldvorming en het positieve imago van het beroep, laat zien waar het beroep voor staat en wat de verpleegkundige bijdrage aan de zorg is.

De verpleegkundige heeft visie, bevoegenheid, betrokkenheid. Zij vindt het een uitdaging om met mensen te werken, toont respect en oprechte interesse, heeft aandacht voor het unieke van ieder mens.

De verpleegkundige heeft een verantwoordelijke en assertieve beroepshouding. Verpleegkundigen spreken elkaar aan op professioneel gedrag: complimenteren en waarderen elkaar, geven elkaar feedback, reflecteren samen.

Competentie:

De verpleegkundige monitort, meet en screent de zorgverlening zowel op het niveau van de individuele zorgverlening als op het niveau van de eenheid waarin zij werkt om goede kwaliteit van zorg te borgen dan wel te verbeteren.

Gedragscriteria PL1:

- Je benoemt vanuit welke invalshoeken en perspectieven je naar kwaliteit van zorg kunt kijken.
- Je oriënteert je op de meet- en signaleringsinstrumenten die gebruikt worden op je stageplaats.
- Je herkent de visie op zorg van de organisatie en collega's die ten grondslag ligt aan het handelen als verpleegkundige.
- Je kunt uitleggen waarom kwaliteit een cyclisch proces is.

Competentie:

De verpleegkundige levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie en is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie, signaleert het ontbreken en draagt bij aan de ontwikkeling hiervan.

Gedragscriteria PL1:

- Je kunt uitleggen wat het belang van het gebruik van richtlijnen, protocollen en standaarden is.
- Je stelt prioriteiten, maakt zaken af en komt gemaakte afspraken na.
- Je communiceert naar anderen over knelpunten om samen tot een oplossing te komen.
- Je benoemt het belang van zorgtechnologie in relatie tot kwaliteit van zorg.

Competentie:

De verpleegkundige levert een positieve en actieve bijdrage aan de beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde vanuit een historisch, institutioneel en maatschappelijk perspectief.

Gedragscriteria PL1:

- Je bent op de hoogte van de taken, verantwoordelijkheden en grenzen van een hbo-verpleegkundige. (Wet BIG, Beroepsprofiel en -code).
- Je volgt ontwikkelingen in je vakgebied.
- Je benadert de ander respectvol volgens de geldende standaarden, zonder onderscheid te maken naar geslacht, achtergrond, afkomst, etnische groepering, seksuele geaardheid en/of religieuze overtuiging.